

Moderealisatie
3de graad A-finaliteit
III-Mod-a

BRUSSEL

D/2024/13.758/327

Versie oktober 2024

1 Inleiding

De uitrol van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met een nieuwe generatie leerplannen. Leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze garanderen binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. Leerplannen zijn ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool. Ze versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. Leerplannen laten ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden ondersteuning waar nodig.

1.1 Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten

Leerplannen vertrekken vanuit het **vormingsconcept** van de katholieke dialoogschool. Ze laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lessen ...).

Leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van leerplannen.

Leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze**. De leerplandoelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen in een bepaald structuuronderdeel. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen na elke graad.

Leerplannen gaan uit van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze bieden voldoende ruimte voor eigen inhoudelijke keuzes en een eigen didactische aanpak van de leraar, het lerarenteam en de school.

Leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming. Die samenhang betreft de verticale samenhang (de plaats van het leerplan in de opbouw van het curriculum) en de horizontale samenhang tussen vakken binnen structuuronderdelen en over structuuronderdelen heen. Leerplannen geven expliciet aan voor welke leerplandoelen van andere leerplannen in de school verdere afstemming mogelijk is. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren. Een verwijzing van een leraar naar de lessen van een collega laat leerlingen niet alleen aanvoelen dat de verschillende vakken onderling samenhangen en dat ze over dezelfde werkelijkheid gaan, maar versterkt ook de mogelijkheden tot transfer.

1.2 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel voorgesteld wordt. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialoogschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed onderwijs is. Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor **wegwijzers**. Die zijn een inspiratiebron voor leraren en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.

- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen betekent dat elke leerling **beloftevol** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de school en de bredere samenleving. Scholen zijn **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.
- Leraren vormen leerlingen door middel van leerinhouden die we groeperen in negen **vormingscomponenten**. De aaneengesloten cirkel van vormingscomponenten wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Je kan onmogelijk over taal spreken zonder over cultuur bezig te zijn; wetenschap en techniek hebben een band met economie, wiskunde, geschiedenis ... Dwarsverbindingen doorheen de vakken zijn belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Vorming is voor een leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Zijn meesterschap en passie brengt een leraar ertoe om voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren te zoeken om **de wereld te ontsluiten**. Hij introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt. Een leraar zorgt er bijvoorbeeld voor dat leerlingen kunnen worden gegrepen door de cultuur van het Frans of door het ambacht van een metselaar. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar**, maar werkt ook binnen **lerarenteams** en binnen een **beleid van de school**. Het Gemeenschappelijk funderend leerplan helpt daartoe. Het zorgt voor het fundament van heel de vorming dat gerealiseerd wordt in vakken, in projecten, in schoolbrede initiatieven of in een specifieke schoolcultuur.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.3 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

De leraar als professional, als meester in zijn vak krijgt vrijheid om samen met zijn collega's vanuit de leerplannen aan de slag te gaan. Hij kan eigen accenten leggen en differentiëren vanuit zijn passie, expertise, het pedagogisch project van de school en de beginsituatie van zijn leerlingen.

De leerplandoelen zijn noch chronologisch, noch hiërarchisch geordend. Ze laten ruimte aan het lerarenteam en de individuele leraar om te bepalen welke leerplandoelen op welk moment worden samengenomen, om didactische werkvormen te kiezen, contexten te bepalen, eigen leerlijnen op te bouwen, vakoverschrijdend te werken, flexibel om te gaan met een indicatie van onderwijstijd.

1.4 Differentiatie

Om optimale leerkansen te bieden is [differentiëren](#) van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen voor

wie dit leerplan is bestemd, behoren immers wel tot dezelfde doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Zij hebben een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit de onderliggende graad, de thuissituatie en vormen van informeel leren. Het is belangrijk om zicht te krijgen op die aanwezige kennis en vaardigheden en vanuit dat gegeven, soms gedifferentieerd, verder te bouwen. Positief en planmatig omgaan met verschillen tussen leerlingen verhoogt de motivatie, het welbevinden en de leerwinst voor elke leerling.

De leerplannen bieden kansen om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden en door de leeromgeving aan te passen. Ze nodigen ook uit om te differentiëren in evaluatie.

Differentiatie door te verdiepen en te verbreden

Sommige leerlingen denken meer conceptueel en abstract. Andere leerlingen komen vanuit een meer concrete benadering sneller tot inzichtelijk denken. Variëren in abstractie spreekt leerlingen aan op hun capaciteiten en daagt hen uit om van daaruit te groeien.

Daarnaast bieden leerplannen kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door meer kennis of vaardigheden aan te bieden om leerlingen uit te dagen.

De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerlingengroep, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerlingengroep. Leerinhouden in verschillende contexten aanbrengen biedt kansen om leerlingen aan te spreken op hun interesses en daagt hen tegelijk uit om andere interesses te verkennen en zo hun horizon te verruimen.

In 'extra' wenken bij de leerplandoelen en in beperkte mate ook via keuzeleerplandoelen bieden we je inspiratie om te differentiëren door te verdiepen en te verbreden.

Differentiatie door de leeromgeving aan te passen

Doordachte variatie in werkvormen (groepswork, individueel, auditief, visueel, actief ...) vergroot de kans dat leerdoelen worden gerealiseerd door alle leerlingen. Het helpt hen bovendien ontdekken welke manieren van leren en informatie verwerken best bij hen passen.

De ene leerling kan snel of zelfstandig werken, de andere heeft meer tijd of begeleiding nodig. Variëren in de mate van ondersteuning, gericht aanbieden van hulpmiddelen (voorbeelden, schrijfkaders, stappenplannen ...) en meer of minder tijd geven, daagt leerlingen uit op hun niveau en tempo.

Leerlingen op hun niveau en vanuit eigen interesses laten werken kan door te differentiëren in product, bijvoorbeeld door leerlingen te laten kiezen tussen opdrachten die leiden tot verschillende eindproducten.

Het samenstellen van groepen kan een effectieve manier zijn om te differentiëren. Rekening houden met verschil in leerdoelen en leerlingenkenmerken laat leerlingen toe van en met elkaar te leren.

Technologie kan al die vormen van differentiatie ondersteunen. Zo kunnen leerlingen op hun maat werken met digitale leermiddelen zoals educatieve software of online oefenprogramma's.

Differentiatie in evaluatie

Tenslotte laten de leerplannen toe te differentiëren in [evaluatie](#) en feedback. Evalueren is beoordelen om te waarderen, krachtiger te maken en te sturen.

Na de afronding van een lessenreeks of na een langere periode gaan leraren door middel van summatieve evaluatie na waar leerlingen staan. De keuze van een evaluatie- en feedbackvorm is afhankelijk van de vooropgestelde doelen.

Formatieve evaluatie is geïntegreerd in het leerproces en gaat uit van een actieve betrokkenheid van leraar en leerling. Het zet leerlingen aan het denken over hun vorderingen en laat leraren toe om tijdens het

leerproces effectieve feedback te geven. Door middel van formatieve evaluatie krijgen leraren een goed zicht op het leerproces van leerlingen zodat ze het verder gericht en waar nodig kunnen bijsturen. Het is bovendien een rijke bron voor leraren om te reflecteren over de eigen onderwijspraktijk en de eigen pedagogisch-didactische aanpak bij te sturen.

1.5 Opbouw van leerplannen

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur. Alle onderdelen maken inherent deel uit van het leerplan. Schoolbesturen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen die de leerplannen gebruiken, verbinden zich tot de realisatie van het gehele leerplan.

De **inleiding** licht het leerplanconcept toe en gaat dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

De **situering** geeft aan waarop het leerplan is gebaseerd en beschrijft de samenhang binnen de graad en met de onderliggende graad, en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen de inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw, de leerlijnen, de aandachtspunten met o.m. nieuwe accenten van het leerplan aan bod.

De **leerplandoelen** zijn helder geformuleerd en geven aan wat van leerlingen wordt verwacht. Waar relevant geeft een opsomming of een afbakening (★) aan wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen. Ook pop-ups bevatten informatie die noodzakelijk is bij de realisatie van het leerplandoel. De leerplandoelen zijn gebaseerd op de minimumdoelen van de basisvorming, de specifieke minimumdoelen of de doelen die leiden naar een beroepskwalificatie. Indien een leerplandoel verder gaat, vind je een '+' bij het nummer van het leerplandoel. Al die leerplandoelen zijn verplicht te realiseren. In een aantal gevallen zijn keuzedoelen opgenomen; die leerplandoelen zijn weergegeven in een grijze kleur en het nummer van het leerplandoel wordt voorafgegaan door 'K'.

De leerplandoelen zijn ingedeeld in een aantal rubrieken. Bovenaan elke rubriek vind je de relevante minimumdoelen van de basisvorming, de specifieke minimumdoelen en/of doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties, afhankelijk van de finaliteit. Als leraar hoef je je die taal niet eigen te maken. Het volstaat dat je de leerplandoelen realiseert zoals opgenomen in het leerplan.

Waar relevant wordt de samenhang met andere leerplannen in dezelfde graad aangegeven, evenals de samenhang met de onderliggende graad.

'Duiding' bij een leerplandoel bevat een noodzakelijke toelichting bij het doel. In pedagogisch-didactische wenken vinden leraren inspiratie om met het leerplandoel aan de slag te gaan. Een rubriek 'extra' bij een leerplandoel biedt leraren inspiratie om verder te gaan dan wat het leerplandoel minimaal vraagt.

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting vereist is om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

Het **glossarium** bevat een overzicht van handelingswerkwoorden die in alle leerplannen van de graad als synoniem van elkaar worden gebruikt of meer toelichting nodig hebben.

De **concordantie** geeft aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan bepaalde minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties.

2 Situering

2.1 Samenhang met de tweede graad

De leerlijn uit de tweede graad wordt doorgetrokken voor de assemblage- en afwerkingstechnieken, strijk- en retouchetechnieken en wordt verbreed en verdiept. Voor winkelverkoop verwerven leerlingen voorbereidende competenties vanuit het leerplanonderdeel CPL.

2.2 Samenhang in de derde graad

2.2.1 Samenhang binnen de studierichting moderealisatie

Er is samenhang met de leerplannen Nederlands, Engels en Frans voor communicatie binnen de rubriek Verkoop.

2.2.2 Samenhang met andere leerplannen binnen de finaliteit

Het leerplan vertoont samenhang met het leerplan van de studierichting Onthaal, organisatie en sales voor wat het luik verkoop betreft: beiden realiseren de beroepskwalificatie Winkelverkoper.

2.2.3 Samenhang over de finaliteiten heen

Er kan worden samengewerkt met de studierichting Mode D/A-finaliteit. Op basis van een [technisch dossier](#), uitgewerkt door de leerlingen van Mode, kunnen de leerlingen van Moderealisatie een werkstuk realiseren en tegelijk uittesten of het technisch dossier klopt.

2.3 Plaats in de lessentabel

Het leerplan is gebaseerd op minimumdoelen van de basisvorming en op doelen die leiden naar de beroepskwalificaties Operator productielijn kleding, confectie en meubelstoffering, Operator retouche kleding en confectieartikelen, Operator strijkafdeling kleding- en confectieartikelen en textielverzorging, Winkelverkoper.

Het leerplan is gericht op 30 graaduren en is bestemd voor de studierichtingen Moderealisatie en Aanloop moderealisatie dual (afhankelijk van de invulling van de schoolcomponent en de aanloopcomponent).

Een mogelijke verdeling van onderdelen over de derde graad:

- een gelijk aandeel voor de onderdelen Assemblage en afwerkingstechnieken en Retouchetechnieken;
- een kleiner aandeel voor Modeverkoop;
- een beperkt aandeel voor Winkelverkoop.

Het geheel van de algemene en specifieke vorming in elke studierichting vind je terug op de [PRO-pagina](#) met alle vakken en leerplannen die gelden per studierichting.

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Moderealisatie en het vormingsconcept

Het leerplan Moderealisatie en textielverzorging is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialogeschool. In het leerplan ligt de nadruk op technische vorming, sociale en economische vorming. De wegwijzers **kwetsbaarheid en belofte**, **rechtvaardigheid** en **duurzaamheid** maken er inherent deel van uit.

Technische vorming

Techniek uit zich als een scheppende menselijke drijfveer om materiële omstandigheden voortdurend aan te passen. Bij het inzetten van technische vaardigheden krijgen jongeren kansen om te groeien in autonomie en verbondenheid. Elk technisch handelen grijpt immers in op een activiteitenketting van mensen en dingen: het productieproces is een aaneenschakeling van stappen en activiteiten. Technische keuzes hebben ook ethische consequenties. Leerlingen zullen meer dan ooit worden geconfronteerd met de vraag naar **duurzame** ontwikkelingsprocessen, productiemethoden en verantwoorde keuzes qua materialen en middelen. Bij dat alles zal ook aandacht zijn voor ethisch ondernemen: de modewereld komt naar buiten als een wereld van veel glitter en glamour, waarachter vaak een wereld zit van bittere ellende van slecht betaalde werknemers in onveilige of ongezonde werkomstandigheden in lageloonlanden (**rechtvaardigheid**). Het is goed dat ook daar aandacht voor is.

Sociale vorming

Door sociale vorming leren leerlingen zichzelf en de ander kennen. De leerlingen hebben zelf zeer diverse culturele, sociale en religieuze achtergronden. In de modevakken kan en mag je daar niet aan voorbij gaan. De leerlingen krijgen kansen om hun identiteit te ontplooiën en hun wereldbeeld te verruimen. Er wordt meer dan vroeger ingespeeld op de diversiteit binnen de leerlingengroep. Niet enkel gaat de aandacht naar de westerse mode, ook andere culturele en etnische invloeden kunnen aan bod komen. Vanuit het klantgericht handelen is het respect voor de medemens essentieel: leerlingen zullen worden geconfronteerd met mensen die niet voldoen aan het standaardprofiel qua maten en uiterlijke kenmerken; ze zullen opdrachten krijgen voor mensen met een beperking. Binnen de vorming wordt ruim aandacht besteed om daar discreet, correct en respectvol mee om te gaan

De leerlingen worden gesteund in het leerproces volgens de eigen mogelijkheden en beperkingen. In een sector waar het uiterlijk zo belangrijk is, kunnen leerlingen worstelen met eigen lichamelijke onzekerheden en daardoor zeer **kwetsbaar** zijn. Het zal belangrijk zijn om kansen te grijpen om aan dat zelfbeeld te werken en leerlingen sterker te maken in onze maatschappij met respect voor hun eigenheid (**belofte**).

Economische vorming

Bij de economische vorming leren leerlingen over het belang van economie in de wereld en in hun eigen leven. Economische vorming zet leerlingen ertoe aan een rol binnen de samenleving op te nemen. Leerlingen denken na over de relatie tussen welvaart en welzijn, ecologie en economie, economische vrijheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Het afwegen van diverse argumenten binnen de verkoopscontext i.v.m. de consumptiemaatschappij krijgt een plaats (**rechtvaardigheid**). Vaak zien leerlingen niet uit zichzelf dat er ook een keerzijde zit aan het steeds meer en goedkoper produceren.

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Klantgericht handelen Leerlingen worden attent gemaakt op aangepaste omgangsvormen met klanten in de context van mode. Ze leren zich discreet, correct en respectvol te gedragen tegenover uiteenlopende klantentypes. Ze leren online verkoopsplatformen gepast te gebruiken. De leerlingen bereiden de winkelverkoop voor en presenteren artikelen in de winkel, verkopen modeartikelen en verzorgen de dienst na verkoop. Ze volgen de ontwikkelingen in het koopgedrag van klanten op. De leerlingen kunnen hun creativiteit aanwenden bij de samenstelling van outfits en de advisering van de klant.

Assembleren en afwerken van modeartikelen

De leerlingen werken een brede waaier aan confectieartikelen uit. Er worden ten opzichte van de tweede graad hogere eisen gesteld aan de afwerkingsgraad, er wordt gewerkt met moeilijkere stoffen en dessins en technieken worden uitgebreid en verfijnd. Leerlingen gebruiken de computer om technieken op te zoeken en technische fiches te lezen. De leerlingen leggen zich toe op de verschillende deeltaken in een confectieatelier: elke medewerker voert deeltaken uit die samen tot één geheel leiden.

Retouches uitvoeren in de context van een retouchezaak

De leerlingen leren diverse technieken om retouches efficiënt uit te voeren. Ze werken vanuit de realiteit van een retouchezaak. Klanten komen met heel diverse artikelen en problemen van verschillende complexiteit. Dat vraagt soms creatieve oplossingen die beantwoorden aan de verwachtingen van de klant. Daarbij moeten leerlingen rekening houden met het esthetische en met gangbare trends. Het aspect duurzaamheid zal daarbij sterk aan bod komen.

3.3 Opbouw

- Modetechnieken
 - Assemblage- en afwerkingstechnieken
 - Retouchetechnieken
- Verkoop
 - Modeverkoop
 - Winkelverkoop

3.4 Leerlijnen

3.4.1 Samenhang met de tweede graad

In de tweede graad wordt al voluit gewerkt aan assemblage- en afwerkingstechnieken, strijk- en retouchetechnieken. In CPL worden voorbereidende competenties verworven i.v.m. de modeverkoop: communicatieve vaardigheden, visueel merchandising en een uitgebreide kennis van de modesector. CPL komt in de derde graad niet meer aan bod maar wordt vervangen door Modeverkoop in het verlengde van CPL (meer vanuit concreet klantencontact) en Winkelverkoop waar de algemene verkoopcompetenties worden verworven.

3.4.2 Samenhang in de derde graad

Het leerplan vertoont samenhang met het leerplan van de studierichting Onthaal, organisatie en sales voor wat het luik verkoop betreft. De subrubriek Winkelverkoop beoogt heel wat gelijkgerichte competenties vanuit de gezamenlijke onderliggende beroepskwalificatie Winkelverkoper.

3.5 Aandachtspunten

In dit leerplan wordt gewerkt aan 4 beroepskwalificaties:

- Operator productielijn kleding, confectie en meubelstoffering
- Operator retouche kleding- en confectieartikelen
- Operator strijkafdeling kleding- en confectieartikelen en textielverzorging
- Winkelverkoper

Een aantal doelen zijn gelijkaardig aan de leerplandoelen van de tweede graad. Het verschil zit echter in het verwachte niveau: de leerlingen werken met complexere stoffen, dessins, modellen en een grotere variatie aan artikelen(kleding, confectie en interieurartikelen). Bovendien wordt er een hogere afwerkingsgraad, een hoger tempo en een grotere zelfstandigheid verwacht naargelang de derde graad vordert.

Door uit te voeren en veel te herhalen tijdens de praktijklessen verwerven de leerlingen gaandeweg meer vakinhoudelijke kennis, bouwen ze meer zelfvertrouwen op en verhogen ze hun werktempo.

Samenwerking met de richting mode D/A is een mogelijkheid: vanuit het leerplan Creatie en mode stellen de leerlingen een technisch dossier samen, de leerlingen van de richting Moderealisatie kunnen dat uittesten vanuit LPD 3 en 4. Het technisch dossier kan daarna worden bijgewerkt indien nodig. Wederzijds respect voor het werk van medeleerlingen in het team is essentieel.

Leerplanonderdelen

Van de leerlingen wordt voor Modetechnieken verwacht dat ze werken vanuit de verwachte competenties voor een confectieatelier (mix van seriewerk en stukwerk). De leerlingen zullen bij de verschillende vaardigheden uitgaan van een vooropgesteld resultaat. Dat kan door de leraar worden opgemaakt a.d.h.v. criteria, visuele voorstellingen ...

Bij Retouche spreken we hoofdzakelijk over individuele werkstukken, die telkens weer anders zijn. Daarbij gaat het zowel over kleding- als confectieartikelen.

Voor Winkelverkoop werken de leerlingen vanuit de sector van de modeverkoop met mogelijkheden om uit te breiden naar interieur. De rubriek Modeverkoop besteedt veel aandacht aan klantenadvies vanuit de kennis van mode. Er wordt immers verwacht dat een verkoopmedewerker de artikelen kan aanprijzen vanuit de verkoopdoelstellingen van de winkel. De rubriek Winkelverkoop gaat dieper in op de commerciële, financiële en administratieve aspecten van verkoop.

Werkplekleren

Verschillende vormen van werkplekleren kunnen een meerwaarde bieden voor de realisatie van dit leerplan en voor de voorbereiding op een vlotte overstap naar de arbeidsmarkt. Werkplekleren omvat een breed continuüm van leeractiviteiten die gericht zijn op het verwerven van algemene en beroepsgerichte competenties waarbij de arbeidssituatie de leeromgeving is. Het kan onder meer gaan om gesimuleerde werkomgevingen, observatie-activiteiten en leerlingenstages. De school heeft de ruimte om een beleid uit te stippelen over welke vormen van werkplekleren een plaats krijgen in de lespraktijk en met welk doel werkplekleren wordt ingezet.

Context

Gezien de verschillende contexten binnen de studierichting Moderealisatie dient de leerling zijn opleidingstraject te vervullen binnen deze vier contexten: maken van kleding en confectie, uitvoeren van retouches, strijken en verkopen van kleding/confectie/textiel.

3.6 Leerplanpagina

Wil je als gebruiker van dit leerplan op de hoogte blijven van inspirerend materiaal, achtergrond, professionalisering of lerarennetwerken, surf dan naar de [leerplanpagina](#).

4 Leerplandoelen

4.1 Modetechnieken

4.1.1 Assemblage- en afwerkingstechnieken

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 1 De leerlingen stellen verschillende professionele stikmachines en strijkapparatuur in voor een correct gebruik in functie van het werkstuk.

- ★ Bedrading kiezen
Steeklengte en steekbreedte bepalen
Naalden, persvoet en hulpstukken kiezen of vervangen
Programma selecteren of temperatuur instellen
Eenvoudige storingen oplossen en preventief of curatief basisonderhoud uitvoeren

2de graad: II-MoTe-a LPD 13+

Wenk: Het is wenselijk om verschillende professionele machines te leren instellen en onderhouden, zoals overlockmachine, coverlockmachine, blindzomer. Je besteedt daarbij aandacht aan de veiligheidsrichtlijnen die ook aan bod komen in LPD 2.

LPD 2 De leerlingen organiseren de werkpost veilig en ergonomisch en voorzien de te verwerken of bewerken productonderdelen, het gereedschap en de hulpgoederen.

2de graad: II-MoTe-a LPD 12

Wenk: Een veilige en ergonomische organisatie van de eigen werkplek is noodzakelijk om kwalitatief te kunnen werken. De leerlingen werken volgens de veiligheidsprocedures, eigen aan de werkplek. De school dient in het atelier de nodige [veiligheidsinstructiekaarten](#) op zichtbare wijze te presenteren. De leraar (i.s.m. de preventieadviseur) gaat na of alle toestellen veilig werken en zijn

gekeurd.

Wenk: Voor wat betreft de algemene veiligheidsrichtlijnen is het raadzaam voldoende aandacht te besteden aan verbods- en gebodstekens, gevaartekens, richtlijnen en pictogrammen in verband met brandbestrijding en milieu. Je kan de leerlingen er blijvend attent op maken dat ze een ergonomische houding aannemen aan de machines.

Het is eveneens goed om, vanuit hygiënisch oogpunt, de leerlingen hun werkplek te laten onderhouden op geregelde tijdstippen, zowel voor zichzelf als degene die na hen de werkplek zal gebruiken.

Wenk: De leerlingen herkennen en positioneren de geknipte onderdelen, in functie van het productieproces.

LPD 3 De leerlingen monteren, assembleren en verwerken materialen tot een werkstuk, volgens instructies, rekening houdend met de mogelijkheden en beperkingen van het materiaal en met economische en duurzaamheidsprincipes.

★ Machinale stiktechnieken

2de graad: II-MoTe-a LPD 11

Wenk: Onder 'instructies' kan je begrijpen: stappenplannen, technische fiches, [technisch dossier](#).

Wenk: Voor het assembleren besteed je aandacht aan het herkennen en positioneren van de geknipte onderdelen ten opzichte van elkaar. Vanuit de praktijk leren de leerlingen de diverse patroondelen en symbolen kennen en de correcte terminologie hanteren. Het doorraderen van een patroon kan helpen om voldoende inzicht te verwerven. Door bij elk werkstuk stil te staan bij de nodige kennis i.v.m. de te verwerken onderdelen krijgen de leerlingen meer inzicht. Je kan telkens verschillende manieren hanteren, bv. combinatie beeld-tekst(filmpjes), combinatie 2D-3D ...

Het is goed dat de leerlingen meermaals het volledig proces doorlopen om een werkstuk te realiseren.

Wenk: De kenmerken van de materialen, mogelijkheden en beperkingen kan je vaststellen tijdens het verwerkingsproces. Dat biedt de mogelijkheid om vanuit het didactisch handelen kennis te delen met elke leerling.

Wenk: Het is goed dat de leerlingen komen tot een economisch knipplan, rekening houdend met de kenmerken van de stof (vleug, strepen, ruiten). Bij dergelijke stoffen is de focus op het economische belangrijk: soms moeten keuzes worden gemaakt in functie van de prijs versus afwerkingsgraad. Daartoe kan je een vergelijking maken tussen verschillende collecties, prijsklassen, segmenten ... (link met mode-verkoop in LPD 15).

Economische principes gaan vaak hand in hand met duurzaamheid: wanneer je zo weinig mogelijk nieuwe materialen aankoopt om economische redenen, ben je ook duurzamer aan het werken: je gooit minder weg en je verbruikt minder materialen.

LPD 4 De leerlingen voeren kwaliteitsbewust diverse afwerkingstechnieken uit volgens instructies.

Wenk: Het is niet noodzakelijk om alle afwerkingstechnieken uit te voeren als onderdeel van een volledig werkstuk. Deel oefeningen bieden eveneens mogelijkheden om nieuwe afwerkingen aan te leren en in te oefenen. Het is wenselijk om bij de keuze van de afwerkingstechnieken rekening te houden met het modebeeld en de verwachtingen van mogelijke stagebedrijven.

Wenk: Je begeleidt de leerlingen bij het toepassen van nieuwe afwerkingstechnieken, bij het efficiënt inzetten van de meest geschikte machinale stiktechnieken. Ze kunnen erover nadenken, erover in dialoog gaan en nadien hun ervaring delen.

Wenk: Besteed voldoende aandacht aan het ontleden van digitale technische fiches en het lezen van stappenplannen. Daarbij is het aangewezen om de tolerantienormen vooraf te verduidelijken en een leerlijn te voorzien.

LPD 5 De leerlingen voeren op veilige wijze strijk en tussenstrijk uit:

- **sluitings- en verstevigingselementen en aangebrachte markeringen bekleven of instrijken;**
- **het eindproduct in vorm brengen;**
- **vormgevings- en presentatiematerialen plaatsen in het artikel en het verpakken.**

2de graad: II-MoTe-a LPD 15

Wenk: De keuze voor het al dan niet werken met een kleefpers hangt af van de keuze van het verstevigingsmateriaal. Je kan de keuze en de specificaties van de apparatuur in functie van het verstevigingsmateriaal toelichten.

Wenk: Naast het veilig werken met strijkapparatuur, kan je eveneens het ergonomisch werken onder de aandacht brengen: opstelling van de apparatuur en de eigen houding.

LPD 6 De leerlingen communiceren over gegevens van activiteiten of over problemen in verband met de continuïteit van de werking van verschillende werkposten.

2de graad: II-MoTe-a LPD 5

Wenk: Communicatie met leidinggevende, met collega's en met medeleerlingen kan heel breed zijn, bv. i.v.m. de praktische aspecten van de opdracht, tips of hulp vragen, je werk uitvoeren zonder je collega's onnodig te storen, melden wanneer de continuïteit van het proces niet vlot verloopt, feedback aanvaarden en ermee aan de slag gaan.

Wenk: Gegevens van activiteiten, bv. aantal verwerkte stuks, verbruikt materiaal, verloop van het proces, vastgestelde tekorten of mankementen, tijdsinvestering ...

Wenk: Schriftelijk of digitaal registreren zal gebeuren volgens bedrijfsgebonden procedures. Je kan daarbij uitgaan van de procedures in stagebedrijven.

4.1.2 Retouchetechnieken

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 7 De leerlingen stellen retouches vast en informeren de klant over de diverse mogelijkheden en voorwaarden.

Wenk: Diverse mogelijkheden en voorwaarden: onder andere in functie van afwerking, prijs, trends, in relatie tot de benodigde tijd, kwaliteit van de gewenste afwerking. Zowel kleding- als confectieartikelen komen aan bod.

Wenk: Het is belangrijk dat leerlingen duidelijk communiceren over de voorwaarden en afspraken en zeker ook over de prijsraming en de relatie tot de complexiteit van de retouche.

Wenk: De leerlingen maken een prijsraming van de retouche. Daarbij moeten heel wat zaken in rekening worden gebracht:

- de wens van de klant i.v.m. afwerking en prijs: het ene tegen het andere afwegen, ook in het kader van duurzaamheid kunnen keuzes worden gemaakt;
- de benodigdheden, al dan niet hergebruiken van materialen;
- de complexiteit van de retouche;
- de tijd die het retoucheren vergt;
- ...

De definitieve prijs kan pas worden bepaald na het beëindigen van de retouche. De informatie en communicatie daarover moet heel duidelijk gebeuren. Dat gebeurt het beste via een document waarop de klant voor akkoord bevestigt.

LPD 8 De leerlingen duiden retouches aan:

- **maten opmeten;**
- **retouches merken;**
- **de symmetrie en pasvorm van de kleding nagaan;**
- **pasfouten identificeren en verbeteren op een persoon of pasmodel.**

Wenk: Je kan de leerlingen leren de gegevens te noteren op een retouchefiche, manueel of digitaal in te vullen.

Wenk: Het opmeten van maten doen leerlingen in functie van de concrete retouches.

LPD 9 De leerlingen kiezen de nodige materialen, accessoires en gereedschappen rekening houdend met de opdracht en technische mogelijkheden.

Wenk: Je kan linken met LPD 1 en 2.

Wenk: Voor het verwerken van een aantal zware of technische stoffen volstaan gewone machines niet. De leerlingen kunnen met alternatieve machines kennismaken, eventueel via werkplekleren, audiovisueel materiaal ...

Wenk: Bovenop de materialen die al aan bod kwamen in de tweede graad, gaat ook aandacht naar meer diverse materialen bv. gecoat weefsel, rekbare weefsels, tricot, zware weefsels, (kunst)leer, nieuwe materialen ...

LPD 10 De leerlingen bereiden de retouches voor:

- **het te retoucheren kledingstuk losmaken;**

- **extra materialen aanbrengen om het kledingstuk te laten strak zitten, te verstevigen of te beschermen.**

Wenk: Extra materialen zoals elastiek, elleboogbeschermers, vlieseline, boordstof.

Wenk: Het is goed om diverse technieken en hulpmiddelen te gebruiken om te retoucheren kledingstukken los te maken.

LPD 11 De leerlingen voeren kwaliteitsbewust diverse retouches uit op verschillende textielmaterialen.

- ★ Assemblage: voering, kraag, mouw
Handmatige naaitechnieken, snij- en kniptechnieken voor textiel en leer
Lijmtechnieken
Patroontekentechnieken

2de graad: II-MoTe-a LPD 18

Wenk: Het is goed dat aandacht gaat naar kniptechnieken voor leer. Ook het vervangen van kapotte delen krijgt hier een plaats: deeloefeningen kunnen helpen wanneer een volledig stuk niet voorhanden is.

Wenk: Naast de gewone kledingstukken die vaak in een atelier worden binnengebracht, kan ook aandacht gaan naar bv. ceremoniekleding, accessoires, themakostuums, technische kleding (sport, werk, bescherming ...).

Wenk: Het kan nodig zijn om een eenvoudig patroon over te tekenen van een onderdeel van een kledingstuk als er moet worden vervangen.

Wenk: Het is aangewezen om de tolerantienormen vooraf te verduidelijken en een leerlijn te voorzien.

LPD 12 De leerlingen ontwerpen een oplossing voor een probleem of een uitdaging door wetenschap, wiskunde of technologie geïntegreerd aan te wenden in de context van mode.

2de graad: II-MoTe-a LPD 19

Wenk: Dit leerplandoel kan je op een projectmatige manier realiseren. Het kan gaan om een probleem of uitdaging die kleinschalig is en aansluit bij de leefwereld van de leerlingen.

Wenk: Het is aangewezen om te vertrekken van een specifieke situatie. Leerlingen zetten kennis en vaardigheden in door creatief denken: ze bedenken mogelijke oplossingen, wegen ze tegenover elkaar af en maken keuzes. Stappenplannen kunnen dit proces ondersteunen. Een probleemoplossend proces verloopt systematisch, maar kan je niet voorstellen als een vast ritueel of recept.

Wenk: Je kan een informatierijke omgeving voorzien waarin leerlingen vlot inspiratie kunnen verzamelen. Het is waardevol om ook tussentijdse resultaten te bespreken. Leerlingen kunnen ook feedback aan elkaar geven.

Wenk: Goed gekozen problemen of uitdagingen kunnen spontaan aanleiding geven tot integratie van meerdere domeinen of disciplines. Voorbeelden van problemen en uitdagingen waarvoor een relatief eenvoudige (model)oplossing kan worden

ontwikkeld:

- je kan de leerlingen in groep laten zoeken naar oplossingen of alternatieven. Bv. werken met een beperkt budget en daarvoor de nodige berekeningen uitvoeren; i.v.m. het economisch omgaan met materialen: de benodigde of beschikbare stof optimaal benutten, oppervlaktes vergelijken ... Je kan 2D-3D inzicht toepassen;
- de leerlingen kunnen zoeken naar oplossingen voor slijtage met diverse technieken (versteviging, materialen, stofkeuze ...); niet elastische stof elastisch maken (materialenkennis, vezelsterkte ...); % krimp en de nodige berekeningen uitvoeren ...

Wenk: Je kan aandacht besteden aan keuzes die leerlingen maakten bij het ontwerpen van een oplossing. Leerlingen kunnen die beargumenteren en hun denkproces illustreren: door foto's te nemen van deeloplossingen; documentatie te verzamelen; tekeningen, schema's, eenvoudige berekeningen te maken; een proefmodel samen te stellen ...

Wenk: De leerlingen ontwerpen een oplossing, maar hoeven die oplossing niet effectief te realiseren. De oplossing kan verschillende vormen aannemen en moet worden getest of geëvalueerd: een nieuwe of aangepaste werkwijze, een interventie, een technisch systeem (product, apparaat ...).

LPD 13 De leerlingen passen creatieve retouchetechnieken toe met behulp van manuele herstel-, stoppage- en verstellingstechnieken voor scheuren en gaten.

Wenk: Geef de leerlingen de kans om zelf alternatieve oplossingen voor te stellen en te delen met de medeleerlingen. Je kan je leerlingen stimuleren om zelf op zoek te gaan naar creatieve oplossingen.

Bij dit leerplandoel kan je veel aandacht besteden aan economische- en duurzaamheidsaspecten (restyling, recycling, upcycling). Zo kan je ernaar streven om zo weinig mogelijk nieuwe materialen aan te kopen of om overschotten te verwerken.

Wenk: Je kan scheuren en gaten op een creatieve manier stoppen en verstellen zoals sashiko (traditioneel Japans borduurwerk), boro (traditionele Japanse versteltechnieken) ...

LPD 14 De leerlingen registreren de gegevens over

- **uitgevoerde diensten;**
- **klantengegevens;**
- **verbruik van materialen en accessoires in functie van prijslijst, inventaris en bestellingen.**

2de graad: II-MoTe-a LPD 5

Wenk: Het betreft de verantwoordelijkheid voor het bijhouden van relevante gegevens: volledig, nauwkeurig en tijdig registreren.

Je kan voor de registratie rekening houden met de verwachtingen van stagebedrijven. Vaak hebben bedrijven een eigen systeem en zal de registratie digitaal gebeuren.

Wenk: Je kan vanuit een bestaande prijslijst vertrekken om tot een reële kostprijs te

komen. Materiaalverbruik en afwerkingsvereisten kunnen leiden tot een meerprijs.

4.2 Verkoop

4.2.1 Modeverkoop

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 15 De leerlingen volgen markt- en productevoluties in de sector (kleding, confectie en textiel) op.

2de graad: II-MoTe-a LPD 2, LPD 3+

Wenk: Je kan met de leerlingen verschillende types en segmenten van winkels bekijken en koppelen aan hun klantenprofiel.
Het opvolgen van de actuele trends kan het best via diverse media.
Je kan aandacht besteden aan de terminologie van verschillende artikelen, stoffen, details, modellen ...

Wenk: Het is belangrijk om de onderhoudsetiketten en grondstofetiketten grondig te lezen om klanten te kunnen informeren over de textielmaterialen.

Wenk: Het aspect duurzaamheid verdient voldoende aandacht, bv. de grondstoffen, het transport, de impact op het milieu, de arbeidsomstandigheden. Retailers hebben naast een economische ook een sociale en ecologische verantwoordelijkheid die ze vertalen in hun bedrijfsvoering. Ze hebben aandacht voor de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen .

Wenk: Het is goed om met de leerlingen in dialoog te gaan over de verschillende redenen die de prijs van een artikel bepalen, bv. afwerking, stofkeuze, arbeidsomstandigheden, milieuoverwegingen, dierenwelzijn, ecologische labels ... Ook het gegeven dat niet iedereen zich het duurdere segment kan veroorloven, kan aan bod komen. Je kan ook aandacht besteden aan overdreven koopjesdrang, gedreven door een spotgoedkoop aanbod (zie ook LPD 21).

LPD 16 De leerlingen ontvangen goederen en controleren de levering.

Samenhang derde graad: III-OOS-a LPD 30

2de graad: II-MoTe-a LPD 5

Wenk: Dit kan aan bod komen vanuit de stagewinkels, werkpleklers, een eigen schoolwinkel.

Wenk: Het opvolgen van leveringen kan gebeuren met behulp van passende software.

LPD 17 De leerlingen volgen de voorraad op, stellen tekorten vast en plaatsen bestellingen.

Samenhang derde graad: III-OOS-a LPD 32

Wenk: Het is aangewezen dat de leerlingen de voorraad opvolgen met behulp van passende software.

Wenk: Bestellingen plaatsen doen leerlingen volgens bedrijfseigen procedures.

LPD 18 De leerlingen maken de goederen verkoopklaar en presenteren ze op een commerciële manier.

- ★ Vormgevings- en presentatiematerialen in het artikel plaatsen en het verpakken
- Etiketteren
- Diefstalbeveiliging
- De afdeling bevoorraden en producten ordenen

Samenhang derde graad: III-OOS-a LPD 33

2de graad: II-MoTe-a LPD 8

Wenk: Het verkoopklaar maken betreft etiketteren, sorteren, ophangen, plooien, stomen, diefstalbeveiliging bevestigen, plaatsen van vormings- en presentatiematerialen ... Het zorgvuldig en aantrekkelijk presenteren kan helpen om de verkoop te verhogen.

Wenk: Je kan de leerlingen attent maken op het belang van een goede presentatie in de winkel vanuit commercieel oogpunt. Gezien de context van een commercieel bedrijf (winkel) zal het bevoorraden en ordenen van de producten altijd op een commerciële manier gebeuren, al dan niet vanuit een vooraf opgesteld VM-plan.

Wenk: Bij het uitvoeren van deze taken is het interessant om aandacht te hebben voor veiligheid en ergonomie.

LPD 19 De leerlingen passen principes van klantgerichtheid toe in verschillende contactsituaties met klanten zowel online als offline:

- de aankoopwensen vaststellen;
- outfits samenstellen;
- advies geven over producten en diensten;
- de verkoop afsluiten met inbegrip van bij- en meerverkoop;
- inpakken en verpakken;
- informeren en service bieden via website, webshop, e-mail en social media.

Samenhang derde graad: III-OOS-a LPD 39

2de graad: II-MoTe-a LPD 6

Duiding: Klantgericht handelen is strategisch en gaat over de mate waarin iemand in staat is om het belang van de klant te achterhalen en ernaar te handelen. Klantvriendelijkheid is daar één aspect van en impliceert dat de klant op een respectvolle en behulpzame manier wordt benaderd.

Wenk: Bij het samenstellen van de outfits worden zowel de klant als de actuele trends voor ogen gehouden. Om dat te leren hou je best een brede waaier van klantentypes en perspectieven voor ogen. Leerlingen moeten zich kunnen inleven in de verwachtingen van de klant. Vooral het belichten van de algemeen gangbare clichés, de vaak foute perceptie van een aantal doelgroepen, is voor de leerlingen vaak een eyeopener.

Wenk: Dit doel kan op vele manieren worden gerealiseerd, bv. vanuit winkels in de schoolomgeving, de eigen schoolwinkel of retouchewinkel, online ... Bij het online verkopen is de regelgeving over de verkoop op afstand van toepassing: informatieplicht, bevestiging, levering en risico-overdracht en de herroepingstermijn.

Wenk: Met betrekking tot de bij- en meerverkoop kan veel aandacht gaan naar accessoires.

LPD 20 De leerlingen onderhouden de winkel of retoucheruimte en maken gebruik van passende schoonmaakmiddelen en -technieken.

Wenk: Heb voldoende aandacht voor duurzaamheid, bv. zuinig omspringen met producten, keuze voor ecologische producten.

Wenk: De leerlingen leren dat het evident is dat de ruimte steeds netjes blijft en poetsen indien nodig. Dat gebeurt in functie van de veiligheid maar het zorgt ook voor aantrekkelijke verkoop en een gestructureerde omgeving. Vaak moet je rekening houden met bedrijfsgebonden procedures, zodat er geen hinder is voor de klant.

4.2.2 Winkelverkoop

Minimumdoelen, specifieke minimumdoelen of doelen die leiden naar BK

LPD 21 De leerlingen lichten aan de hand van concrete casussen de belangrijkste aspecten binnen de retailsector toe met betrekking tot:

- **noodzakelijke attesten en vergunningen;**
- **prijsbepaling en BTW;**
- **winkelorganisatie en verantwoordelijkheidsdomeinen.**

Wenk: Vanuit de eigen schoolwinkel kan je verschillende casussen simuleren.

Wenk: Prijsbepaling kan je linken met LPD 15 waar de leerlingen in dialoog over een aantal aspecten van prijsbepaling, vooral met de bril van duurzaamheid. Bij de toelichting van de BTW kan je de impact ervan op de eindprijs duiden a.d.h.v. enkele rekenoefeningen met percentages.

Wenk: Wanneer een onderneming aan de consument goederen of diensten verkoopt via het internet, is de regelgeving over de verkoop op afstand van toepassing: informatieplicht, bevestiging, levering en risico-overdracht en de herroepingstermijn.

Wenk: Je kan de leerlingen de activiteiten van een winkerverkoper, afdelingshoofd en filiaalhouder doen observeren in een reële winkelomgeving. Daarbij kan je starten met de werkcontext en taken van een winkerverkoper en in een later stadium de filiaalhouder en het afdelingshoofd aan bod laten komen.

LPD 22 De leerlingen lichten een gepaste aanpak bij diefstal en fraudepogingen toe volgens de bedrijfsprocedure en illustreren technieken van diefstalpreventie.

- ★ **Wet- en regelgeving in verband met diefstalpreventie: rechten van personeel en klant**

Samenhang derde graad: III-OOS-a LPD LPD 3

Wenk: De leerlingen weten wat onder winkeldiefstal wordt begrepen en welke de rechten en plichten van personeel en klant zijn als dat gebeurt. Daarnaast kan je wijzen op het belang van bedrijfsinterne afspraken. Zo kan je leerlingen laten onderzoeken welke afhandelingsprocedure van toepassing is op hun externe werkplek en wat er precies van hen wordt verwacht bij diefstal.

Wenk: Inzicht in beveiligingssystemen en preventieve maatregelen is essentieel bij de realisatie van dit leerplandoel. Daarbij besteed je aandacht voor verbale en non-verbale communicatie: begroeting van de klant, laten merken dat de klant is gezien ...

LPD 23 De leerlingen verwerken verkoopgegevens en de betaling met behulp van een kassasysteem en leveren verkoopdocumenten af indien nodig.

Samenhang derde graad: III-OOS-a LPD 41

Wenk: Leerlingen onderscheiden betaalmiddelen (met inbegrip van geschenkbonnen, ecocheques ...) die in een winkel worden gebruikt en kunnen een transactie met meerdere betalingen afhandelen. Daarbij zijn ze alert voor de echtheidskenmerken van biljetten en geven ze vlot en correct wisselgeld terug. Leer de leerlingen ook omgaan met kortingsbonnen, spaarkarten en (volle) klantenkaarten.

Wenk: Je kan leerlingen vragen om een aantal klantgegevens te registreren in functie van klantenbinding. Die gegevens gebruiken ze voor bijvoorbeeld mails, sms, Instagram ... (link met LPD 19).

Wenk: Dit leerplandoel kan je ook in samenhang zien met LPD 22 i.v.m. diefstalpreventietechnieken: aan de kassa gebeuren soms pogingen tot fraude, bv. door afleidingsmanoeuvres naar de verkoopmedewerker toe.

LPD 24 De leerlingen illustreren winkelgedrag en de customer journey aan de hand van concrete voorbeelden.

Samenhang derde graad: III-OOS-a LPD 10

Duiding: Voor een retailer is het belangrijk om de klantreis of customer journey in kaart te brengen. Hij wil immers zijn klant optimaal ondersteunen bij diens keuzes en gericht middelen inzetten om een optimale klantbeleving te realiseren. In de klassieke klantreis doorloopt de klant de volgende stappen: behoefte onderkennen, zich informeren, alternatieven evalueren, aankoopbesluit en gedrag na aanschaf.

Winkelgedrag gaat over het waar en wanneer mensen winkelen. Winkels zijn niet meer het enige verkoopkanaal. De consument bepaalt zelf hoe, wat en waar hij zijn producten koopt. Hij is veeleisender en bewuster geworden en kiest met hoofd, hart én ziel (bv. korte keten). Bovendien heeft hij onbeperkt toegang tot het internet en vertrouwt hij meer op de F-Factor (friends en followers op sociale media) dan op traditionele (marketing)communicatie.

Wenk: Je kan het winkelgedrag koppelen aan de segmentatie van winkels, merken, koopdoel van de klant ... (link met LPD 15).

LPD 25 De leerlingen voeren volgens de richtlijnen binnen het bedrijf, dienst na verkoop uit:

- inwisselen;
- terugsturen naar de leveranciers;
- terugbetaling uitvoeren;
- versturen voor herstel.

Samenhang derde graad: III-OOS-a LPD 43

Wenk: Elke dienst na verkoop gaat gepaard met een correcte en vlotte administratieve afhandeling, volgens de bedrijfsprocedures. Zo maken de leerlingen een bestelbon op voor nabestellingen en registreren retours in het kassa- of registratiesysteem. De leerlingen hebben aandacht voor de ruil- en garantievoorwaarden en de rechten en plichten van koper en verkoper.

Wenk: In functie van een klantgerichte aanpak is het toepassen van communicatieve en sociale vaardigheden essentieel: aandachtig luisteren, open en controlevragen stellen, excuses aanbieden, duidelijke en realistische boodschappen geven ... Rollenspel kan helpen bij het inoefenen. Ervaringen vanuit de werkplekken kunnen worden gedeeld.

LPD 26 De leerlingen lichten voor- en nadelen van e-commerce toe.

Samenhang derde graad: III-OOS-a LPD 45

Wenk: Het kopen en verkopen via het internet biedt heel wat voor- en nadelen, zowel voor de onderneming als voor de consument. Daarbij kan je denken aan tijds winst, de specifieke regelgeving voor verkoop op afstand (LPD 21), het effect van de vele verzendingen (en retours) op het wegennet, de moordende concurrentie tussen e-tailers om hun producten tijdig bij de klant te krijgen, de steeds hogere verwachtingen en macht van de consument die zijn stem via social media en reviews laat horen ...

LPD 27 De leerlingen behandelen klachten van klanten en hanteren technieken voor conflictvoorkoming en -beheersing.

Wenk: In functie van een klantgerichte aanpak bij klachten is het toepassen van communicatieve en sociale vaardigheden essentieel: aandachtig luisteren, open en controlevragen stellen, excuses aanbieden indien de klacht gegrond is, duidelijke en realistische boodschappen geven, herformuleren van de klacht op het einde van het gesprek met aandacht voor technieken van conflictvoorkoming en -beheersing. Rollenspel kan helpen bij het inoefenen. Ervaringen vanuit de werkplekken kunnen worden gedeeld.

5 Lexicon

Het lexicon bevat een verduidelijking bij de begrippen die in het leerplan worden gebruikt. Die verduidelijking gebeurt enkel ten behoeve van de leraar.

Assembleren

Assembleren is het samenvoegen van losse stukken tot één geheel.

Customer journey

De Customer journey is een weergave van wat de klant doet en ervaart tijdens het oriënteren, kopen en gebruiken van een product of dienst.

E-commerce

Wanneer een onderneming aan de consument goederen of diensten verkoopt via het internet, spreken we van e-commerce.

Technisch dossier

Het technisch dossier is een communicatiemiddel. Alle gegevens worden (digitaal) vastgelegd en kunnen door iedereen worden gebruikt. Door het vastleggen van de gegevens wordt de kwaliteit verhoogd en gegarandeerd. Het is enerzijds een kwaliteitsindicator en anderzijds een controlemiddel. Het hoofddoel is het doorgeven van duidelijke instructies en afspraken aan de productieafdeling. (IVOC)

Veiligheidsinstructiekaarten

Een veiligheidsinstructiekaart is een overzichtelijk en beknopt document waar je de veiligheidsvoorschriften kan opzoeken en waar is opgenomen welke PBM je moet dragen bij het gebruik van een specifiek werktuig of machine. Het is een minihandleiding voor veilig werken.

6 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school minimaal de hierna beschreven infrastructuur en materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu. Specifieke benodigde infrastructuur of uitrusting hoeft niet noodzakelijk beschikbaar te zijn op de school. Beschikbaarheid op de werkplek of een andere externe locatie kan volstaan. We adviseren de school om de grootte van de klasgroep en de beschikbare infrastructuur en uitrusting op elkaar af te stemmen.

6.1 Infrastructuur

Een multifunctioneel leslokaal waar de sfeer van de studierichting wordt uitgestraald:

- met prikboarden, magneetboarden en magneten, multifunctionele ophangmogelijkheden;
- dat qua grootte, akoestiek en inrichting geschikt is
 - om communicatieve werkvormen te organiseren;
 - voor verschillende opstellingen. De herschikking van de tafels en stoelen moet snel en gemakkelijk kunnen verlopen;
 - om voldoende didactisch materiaal te kunnen opbergen;
- met een (draagbare) computer met webcam waarop de nodige software en audiovisueel materiaal kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;

- met de mogelijkheid om (bewegend) beeld kwaliteitsvol te projecteren; met presenter met laseraanwijzer. Eventueel mogelijkheid tot verduistering (afhankelijk van de lichtinval en projectieapparatuur);
- met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven; speaker voor bv. voorbeeld filmpjes, reportages, muziek, opnames van oefeningen;
- met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid;
- met toegang tot een bergruimte voor het opbergen van materialen, machines, hulpmiddelen en gerealiseerde werkstukken;
- met de mogelijkheid om een gesimuleerde winkelruimte in te richten in functie van retouche en verkoop.

6.2 Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen

Het aanwezige materiaal is voldoende voor de grootte van de klasgroep.

Het multifunctioneel lokaal met:

- voldoende devices om informatie te kunnen opzoeken;
- mogelijkheid tot printen: faciliteiten voor grote of kleurenprints zijn aanwezig in de school.
- (semi)professionele strijkapparatuur met diverse neepkussens;
- voor elke werkende leerling: een professionele naaimachine met toebehoren;
- minimum één coverlockmachine;
- minimum één professionele overlockmachine;
- minimum één professionele blindzomer;
- paspoppen;
- archief met patronen en technische fiches;
- voldoende (oude) kledingstukken om retouches te kunnen inoefenen.

Voor de (gesimuleerde) winkelruimte/retouchewinkel:

- een toonbank met een actueel kassasysteem en scanner;
- een pasruimte;
- grote spiegel;
- winkelinrichting (bv. presentatiekasten, hangstelsel, legstelsel, displays met variabele mogelijkheden);
- etalagepoppen;
- etaleergereedschap;
- trapladder;
- modeartikelen/kledingstukken in matenreeksen;
- mogelijkheden om te etiketteren;
- mogelijkheden om te verpakken;
- onderhoudsmaterieel en -producten.

6.3 Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet kunnen beschikken

Om de leerplandoelen te realiseren beschikt elke leerling minimaal over onderstaand materiaal. De school bespreekt in de schoolraad wie (de school of de leerling) voor dat materiaal zorgt. De school houdt daarbij uitdrukkelijk rekening met gelijke kansen voor alle leerlingen.

- (Goedkope) stoffen voor gebruik door de leerlingen bv. als proefmateriaal
- Tas, doos of kist om persoonlijke materialen in op te bergen
- Persoonlijke materialen: diverse scharen, kopselden, naaiaalden, lintmeter, zoommeter, tornmesje, breekmes, krijt of zeepje, potloden, lat van 50cm, boogmal, geodriehoek van 30cm
- Patroonpapier
- (Grote) latten en tekendriehoeken
- Voorraad aan fournituren
- Bevestigingsmaterialen, lijm, plakband, tape ...

7 Glossarium

In het glossarium vind je synoniemen voor en een toelichting bij een aantal handelingswerkwoorden die je terugvindt in leerplandoelen en (specifieke) minimumdoelen van verschillende graden.

Handelingswerkwoord	Synoniem	Toelichting
Analyseren		Verbanden zoeken tussen gegeven data en een (eigen) besluit trekken
Beargumenteren	Verklaren	Motiveren, uitleggen waarom
Beoordelen	Evalueren	Een gemotiveerd waardeoordeel geven
Berekenen	Berekeningen uitvoeren	
Berekeningen uitvoeren	Berekenen	
Beschrijven	Toelichten, uitleggen	
Betekenis geven aan	Interpreteren	
Een (...) cyclus doorlopen	Een (...) proces doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Een (...) proces doorlopen	Een (...) cyclus doorlopen	Via verschillende fasen tot een (deel)resultaat komen of een doel bereiken
Evalueren	Beoordelen	
Gebruiken	Hanteren, inzetten, toepassen	
Hanteren	Gebruiken, inzetten, toepassen	
Identificeren		Benoemen; aangeven met woorden, beelden ...
Illustreeren		Beschrijven (toelichten, uitleggen) aan de hand van voorbeelden
In dialoog gaan over	In interactie gaan over	
In interactie gaan over	In dialoog gaan over	
Interpreteren	Betekenis geven aan	
Inzetten	Gebruiken, hanteren, toepassen	
Kritisch omgaan met	Kritisch gebruiken	
Kwantificeren		Beredeneren door gebruik te maken van verbanden, formules, vergelijkingen ...

Onderzoeken	Onderzoek voeren	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Onderzoek voeren	Onderzoeken	Verbanden zoeken tussen zelf verzamelde data en een (eigen) besluit trekken
Reflecteren over		Kritisch nadenken over en argumenten afwegen zoals in een dialoog, een gedachtewisseling, een paper
Testen	Toetsen	
Toelichten	Beschrijven, uitleggen	
Toepassen	Gebruiken, hanteren, inzetten	
Toetsen	Testen	
Uitleggen	Beschrijven, toelichten	
Verklaren	Beargumenteren	Motiveren, uitleggen waarom

8 Concordantie

8.1 Concordantietabel

De concordantietabel geeft duidelijk aan welke leerplandoelen de minimumdoelen (MD) of de doelen die leiden naar één of meer beroepskwalificaties (BK) realiseren.

Leerplandoel	Minimumdoelen of doelen die leiden naar één of meer beroepskwalificaties
1	BK 06; BK 07; BK 08; BK k
2	BK 04; BK 05
3	BK 03; BK 10; BK 13; BK 14; BK c; BK d; BK h
4	BK 02; BK 10; BK 15; BK h
5	BK 04; BK 16; BK 17; BK 18
6	BK 01; BK 11; BK 12
7	BK 19
8	BK 20; BK 21; BK e
9	BK 22
10	BK 23; BK 24
11	BK 02; BK 23; BK 25; BK 26; BK c; BK f; BK g; BK i; BK j

12	MD 06.12
13	BK 03; BK 27; BK i
14	BK 09; BK 11
15	BK 28
16	BK 36
17	BK 09
18	BK 18; BK 34; BK 35; BK o
19	BK 18, BK 30; BK 31; BK 32; BK o
20	BK 04; BK 37; BK b
21	BK a; BK p; BK v
22	BK 01; BK 29; BK r, BK t
23	BK 11; BK 33; BK s
24	Bk l; BK u
25	BK 01; Bk 38
26	BK m
27	BK 39, BK q

8.2 Minimumdoelen

06.12 De leerlingen ontwerpen een oplossing voor een probleem door wetenschappen, technologie of wiskunde geïntegreerd aan te wenden.

Voetnoot:

Rekening houdend met concepten van de derde graad en de context waarin dit minimumdoel aan bod komt.

8.3 Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties

1. De leerlingen werken in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures).
2. De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.
3. De leerlingen handelen economisch en duurzaam.
4. De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.
5. De leerlingen voorzien de werkpost van te verwerken/bewerken productonderdelen, het gereedschap en de hulpgoederen.
6. De leerlingen monteren gereedschap, stellen de machine/apparatuur in of selecteren het programma.
7. De leerlingen voeren preventief of curatief basisonderhoud van machines/apparaten uit.
8. De leerlingen maken de machine startklaar.
9. De leerlingen volgen de voorraad op, stellen tekorten vast en plaatsen bestellingen.

10. De leerlingen verwerken/bewerken de productonderdelen volgens de specificaties van de technische fiche of instructies.
11. De leerlingen registreren de gegevens van de activiteiten met inbegrip van verloop van de productie, materiaalverbruik en verkoop.
12. De leerlingen signaleren problemen in verband met de continuïteit van de werking van verschillende werkposten in een productieopstelling.
13. De leerlingen maken de te verwerken onderdelen van kleding, confectie en interieurartikelen klaar voor verwerking.
14. De leerlingen verwerken de stukken en onderdelen van de kleding, confectie en interieurartikelen.
15. De leerlingen werken de stukken en onderdelen van kleding, confectie en interieurartikelen af.
16. De leerlingen brengen of strijken het product in vorm.
17. De leerlingen bekleven/strijken sluitings- en verstevigingselementen en aangebrachte markeringen in.
18. De leerlingen plaatsen vormgevings- en presentatiematerialen (karton ...) in het artikel en verpakken het.
19. De leerlingen stellen retouches aan de kleding- en confectieartikelen vast en informeren de klant over de voorwaarden.
20. De leerlingen laten, indien nodig, het artikel passen en gaan de symmetrie en de pasvorm van de kleding op een pasmodel of tijdens het passen na.
21. De leerlingen merken de retouches en controleren de afmetingen en de symmetrie.
22. De leerlingen kiezen de materialen, producten en accessoires voor het artikel uit.
23. De leerlingen maken het te retoucheren kledingstuk los en vermaken het volgens de afspraak.
24. De leerlingen brengen extra materialen op het kledingstuk aan om het te verstevigen of te beschermen.
25. De leerlingen assembleren de verschillende onderdelen.
26. De leerlingen voeren retouches uit op verschillende textielmaterialen en verschillende kleding- en confectieartikelen.
27. De leerlingen stoppen en verstellen scheuren en gaten.
28. De leerlingen volgen markt- en productevoluties in de sector op.
29. De leerlingen lichten een gepaste aanpak bij diefstal en fraudepogingen toe en illustreren technieken van diefstalpreventie.
30. De leerlingen gaan professioneel met klanten om met inbegrip van online en offline verkoopkanalen.
31. De leerlingen stellen de aankoopwensen van de klant vast en adviseren over de producten en diensten.
32. De leerlingen sluiten de verkoop af met inbegrip van bij- en meerverkoop.
33. De leerlingen ontvangen betalingen en bedienen de kassa.
34. De leerlingen bereiden de producten en artikels voor (etiketteren, diefstalbeveiliging ...) en presenteren deze op een commerciële manier.
35. De leerlingen bevoorraden de afdelingen en ordenen de producten.
36. De leerlingen ontvangen goederen en producten en controleren de levering.
37. De leerlingen onderhouden de verkoopruimte en producten in de afdeling.
38. De leerlingen voeren na-verkoop diensten uit: inwisselen, terugsturen naar de leveranciers, terugbetaling, versturen voor herstel ...
39. De leerlingen behandelen klachten van klanten.

Aanvullende onderliggende kennis

De opgenomen kennis staat steeds in functie van de specifieke vorming van deze studierichting.

- a. Noodzakelijke attesten en vergunningen die samengaan met de verkoop
- b. Schoonmaakmiddelen en -technieken

Materialen:

- c. Kenmerken van textielmaterialen

Technieken en procedures:

- d. Verwerkings-, assemblage- en montagetechnieken voor kleding en confectie
- e. Technieken om maten te nemen
- f. Snij- en kniptechnieken voor textiel en leer
- g. Lijmtechnieken
- h. Machinale stiktechnieken
- i. Manuele herstel-, stoppage- en verstellingstechnieken voor kleding- en confectieartikelen
- j. Patroontekentechnieken
- k. Werking en bediening van (industriële) machines in functie van moderealisatie

Omgaan met klanten:

- l. Customer journey
- m. Digitale verkoopprocessen
- o. Merchandisingtechnieken
- p. Prijsbepaling en btw
- q. Technieken voor conflictvoorkoming en -beheersing conflicthantering
- r. Technieken voor diefstalpreventie
- s. Verkoopdocumenten
- t. Wet- en regelgeving i.v.m. diefstalpreventie: rechten van personeel en van klant
- u. Winkelgedrag (wanneer en waar winkelen mensen)
- v. Winkelorganisatie en verantwoordelijkheidsdomeinen

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten	3
1.2	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	3
1.3	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	4
1.4	Differentiatie	4
1.5	Opbouw van leerplannen.....	6
2	Situering	7
2.1	Samenhang met de tweede graad	7
2.2	Samenhang in de derde graad	7
2.2.1	Samenhang binnen de studierichting moderealisatie	7
2.2.2	Samenhang met andere leerplannen binnen de finaliteit.....	7
2.2.3	Samenhang over de finaliteiten heen.....	7
2.3	Plaats in de lessentabel.....	7
3	Pedagogisch-didactische duiding	8
3.1	Moderealisatie en het vormingsconcept	8
3.2	Krachtlijnen	9
3.3	Opbouw.....	9
3.4	Leerlijnen.....	9
3.4.1	Samenhang met de tweede graad	9
3.4.2	Samenhang in de derde graad	10
3.5	Aandachtspunten.....	10
3.6	Leerplanpagina.....	11
4	Leerplandoelen	11
4.1	Modetechnieken.....	11
4.1.1	Assemblage- en afwerkingstechnieken	11
4.1.2	Retouchetechnieken	13
4.2	Verkoop.....	17
4.2.1	Modeverkoop.....	17
4.2.2	Winkelverkoop	19
5	Lexicon	21
6	Basisuitrusting	22
6.1	Infrastructuur	22

6.2	Materiaal, toestellen, machines en gereedschappen.....	23
6.3	Materiaal en gereedschappen waarover elke leerling moet kunnen beschikken.....	23
7	Glossarium.....	24
8	Concordantie	25
8.1	Concordantietabel.....	25
8.2	Minimumdoelen.....	26
8.3	Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties	26

ONTWERP